

datum
12 november 2001

ons kenmerk
VSNU 01/1730 U

uw kenmerk

doorkiesnummer
030-2363841

Onderwerp
Bezinning MUB

E-mail:
bartelse@vsnu.nl

**Aan de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
Drs. L. M. L. H. A. Hermans
Postbus 25000
2700 LZ ZOETERMEER**

Geachte heer Hermans,

De transformatie van de wettelijke regeling van de interne bestuursorganisatie, zoals deze als gevolg van de wijziging van de WHW door de wet MUB vorm kreeg, is destijds door de universiteiten met instemming ontvangen. Het kaderstellend karakter van laatstgenoemde wet bood zowel een goede basis voor de realisering van een aantal gewenste bestuurlijke doelen, als ook gelegenheid voor een eigen nadere invulling en inrichting van het lokale bestuursproces. De gestelde bestuurlijke doelstelling hadden betrekking op 1) integraliteit van het management, 2) effectiviteit van de besluitvorming, 3) heldere verantwoordingslijnen en 4) een gedegen medezeggenschap. De eigen nadere invulling richtte zich in het bijzonder op de vraag naar gedeeld of ongedeelde medezeggenschap. Deze uitgangspunten sloten ook aan op de in begin van de negentiger jaren in gang gezette overdracht van bevoegdheden van de overheid naar de universiteiten zelf. Hierbij werden ook de vanzelfsprekende verschillen in cultuur binnen de universiteiten meer zichtbaar. Het spreekt vanzelf dat dientengevolge het MUB-kader niet uniform, maar toegesneden op de lokale situatie is ingevoerd.

De universiteiten hebben zich aanvankelijk geen voorstander betoond om, naar aanleiding van toezeggingen van uw ambtsvoorganger in de Eerste Kamer tijdens de behandeling van het wetsontwerp, in hun ogen op een te vroeg tijdstip medewerking te verlenen aan een uit te voeren externe evaluatie. Zij meenden dat het instrument van een bezinning gebaseerd op een zelfanalyse beter zou zijn toegesneden op het meten van realiseren van de gestelde doelen van de met de MUB geïntroduceerde organisatiestructuur. In nader overleg is hiertoe toen besloten. Aan de op grond daarvan gekozen opzet van een dergelijke bezinning hebben de universiteiten vervolgens zonder aarzelen meegewerkt.

De universiteiten achten het juist dat de meting van het effect van de inwerkingtreding van de MUB op de primaire processen bij deze bezinning buiten beschouwing is gebleven. Het meten van dat effect hoort veeleer thuis bij de onderwijsvisitaties en onderzoeksbeoordelingen.

Uit de onderliggende rapportages van de universiteiten, die de basis vormen voor het B&A-rapport, kan worden afgeleid dat zij in algemene zin de aanbeveling van de bij de bezinning ingestelde klankbordgroep serieus hebben genomen om de voorbereiding van de zelfanalyse

over een zo breed mogelijk front binnen de instelling ter hand te nemen. Weliswaar constateert de B&A-groep dat de bruikbaarheid van het materiaal nogal wisselend is, maar dat dit in totaliteit voldoende is om enkele wezenlijke trends uit de rapportages te destilleren.

Geconstateerd kan worden, op basis van de uitkomsten van de zelfanalyses in het kader van deze bezinning, dat drie van de vier doelstellingen zijn gerealiseerd, te weten 1) integraliteit van het management, 2) een effectieve besluitvorming en 3) het tot stand komen van heldere verantwoordingslijnen. En dit in een relatief kort tijdsbestek. Wat betreft de vierde doelstelling, de vormgeving van een gedegen medezeggenschap, moet worden geconstateerd dat deze nog onvoldoende tot ontwikkeling is gekomen. De formele aspecten zoals de structuur, de regelgeving, de bevoegdheidstoedeling etc. zijn hierbij niet het probleem. Hierin is door de universiteiten voorzien op alle niveaus. Ook het vraagstuk van gedeeld of ongedeelde medezeggenschap is tegen dit licht bezien geen probleem, zoals uit het rapport van de B&A-groep gedestilleerd kan worden.

Centraal staat de vraag hoe de informele medezeggenschap, d.w.z. de cultuur van betrokkenheid en van participatie kan worden verbeterd door de universiteit heen. De universiteiten zien hierin een uitdaging en inspanningsverplichting voor de komende jaren. Een inspanningsverplichting omdat een professionele organisatie als de universiteit is, de inbreng van medewerkers en studenten nodig heeft om kwalitatief goed te kunnen functioneren. Het beter functioneren binnen het bestaande MUB-kader is hierbij uitgangspunt. Een wijziging van de bestaande MUB is niet aan de orde omdat de kern van het probleem gelegen is in het optimaal doen functioneren van de bestaande medezeggenschapsstructuur. Een wijziging is ook niet wenselijk omdat de wet pas enkele jaren geleden is ingevoerd en zich nu pas begint uit te kristalliseren. Wij willen in dit verband ook wijzen op de grote vooruitgang die geboekt is met de vormgeving van de onderwijsorganisatie, waarbinnen ook nieuwe vormen van medezeggenschap zijn gecreëerd.

Belangrijk punt is het verbeteren van de interne communicatie tussen bestuur en medezeggenschapsorganen en van de communicatie tussen deze organen en de universitaire populatie. Klimaatsverbetering op dat terrein kan wellicht ook de belangstelling van de verschillende geledingen voor de rol van de medezeggenschapsorganen en hun betrokkenheid in het algemeen doen toenemen. Het betreft hier evenwel een complexe materie die een brede aanpak vergt en waarvoor geen simpele oplossingen voorhanden zijn. Grote stappen mogen evenmin verwacht worden gezien het algemeen landelijk beeld met betrekking tot de betrokkenheid bij medezeggenschap. Deze overwegingen doen evenwel niets af aan de inzet en het streven van de universiteiten om juist de praktijk van het functioneren van de medezeggenschap te verbeteren. Bij een aantal universiteiten zijn hiertoe al initiatieven ontwikkeld zoals ook in het rapport is vermeld. In die zin is de bezinning MUB dan ook een zinvolle aanzet gebleken.

Resumerend concluderen wij dat de bezinning van de MUB duidelijk heeft gemaakt dat een groot deel van de indertijd gestelde doelstellingen van de MUB, zijn gerealiseerd. In enkele jaren is de structuur van de universitaire bestuursstructuur gewijzigd en verbeterd. Het beeld van de universitaire organisatie met haar anonieme commissies is vervangen door helder en aan functies gekoppelde verantwoordingsrelaties. Er is sprake van integraal management op alle

niveaus en van effectieve besluitvormingsprocessen. De structuur voor de medezeggenschap is vastgelegd en zelfs uitgebreid, met name daar waar het het onderwijs betreft. Tekort schieten nog op diverse plekken de daadwerkelijke betrokkenheid en participatie van medewerkers en studenten. De universiteiten zien het als haar taak om juist de praktijk van het functioneren van de medezeggenschap te verbeteren. Betrokkenheid en participatie zijn noodzakelijke aspecten bij de professionele organisatie die een universiteit is. Het MUB-kader biedt voldoende mogelijkheden om deze verder tot ontwikkeling te brengen.

Ed d'Hondt
Voorzitter VSNU